

ASIE - OBYVATELSTVO

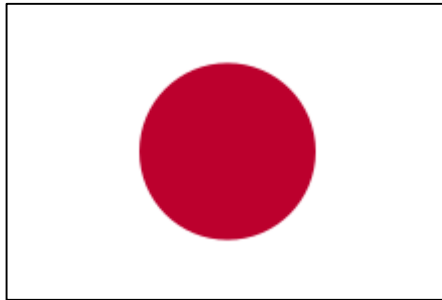

Pro test na obyvatelstvo Asie si projděte atlas, měli byste vědět kde se nachází:

Státy: Indie, Čína, Japonsko, Rusko, Turecko, Korea, Bangladéš, Filipíny, Malajsie, Thajsko, Vietnam, Indonésie, Afghánistán, Irák, Irán, Izrael, Saudská Arábie, Kuvajt

Města: Peking, Dillí, Tokyo, Seoul, Jakarta, Šanghaj, Teherán, Bagdád, Jeruzalém, Mekka

Měli byste poznat vlajky těchto států: Čína, Japonsko, Indie, Turecko, Izrael, Jižní Korea

Nejlidnatější kontinent – 4,2 mld. obyvatel (r. 2013)

58% světové populace, z toho 62% v Číně a Indii

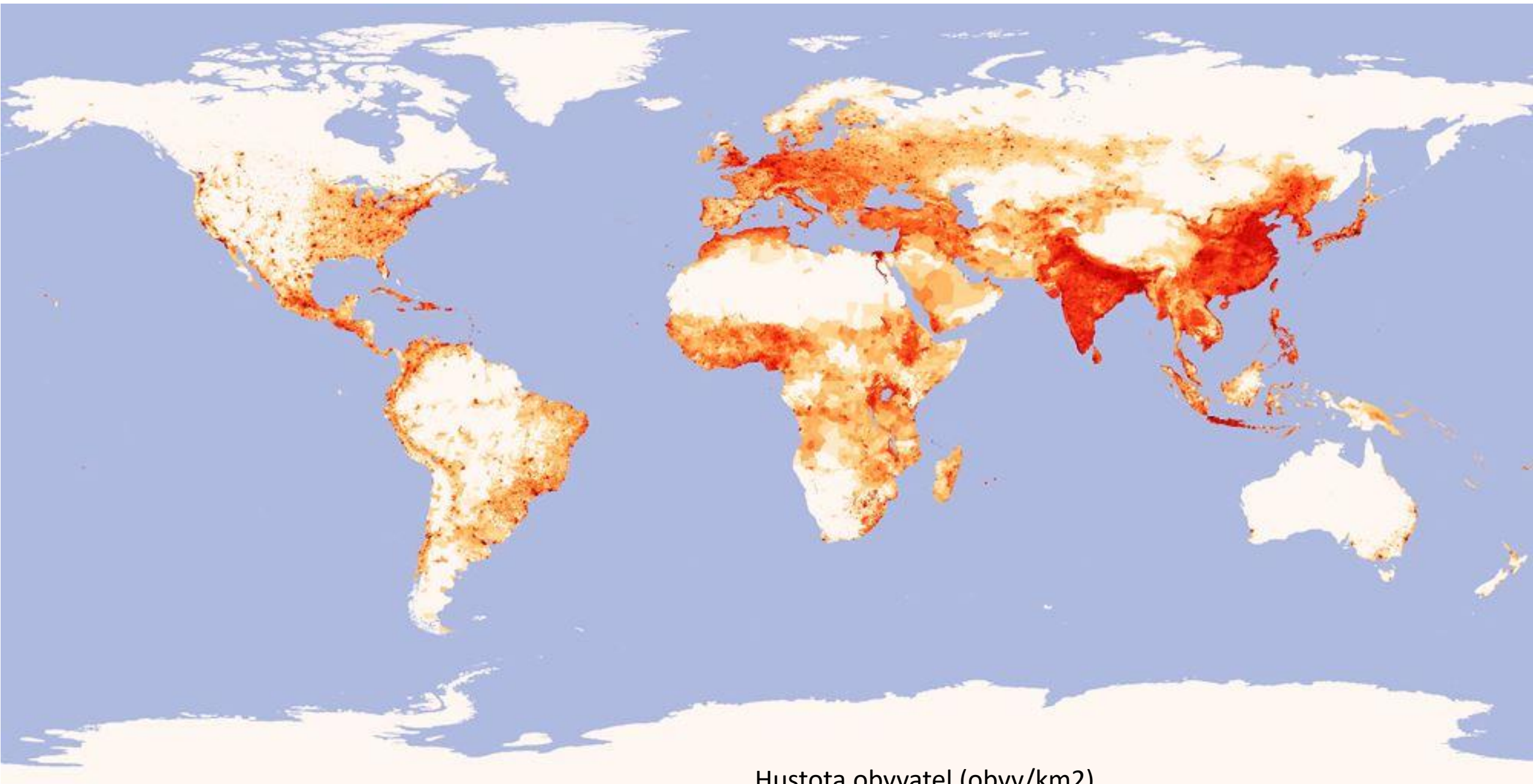
Nejhustěji zalidněný kontinent - 75 ob./km²

Historical populations

Year	Pop.	±%
1500	243,000,000	—
1700	436,000,000	+79.4%
1900	947,000,000	+117.2%
1950	1,402,000,000	+48.0%
1999	3,634,000,000	+159.2%
2012	4,175,038,363	+14.9%

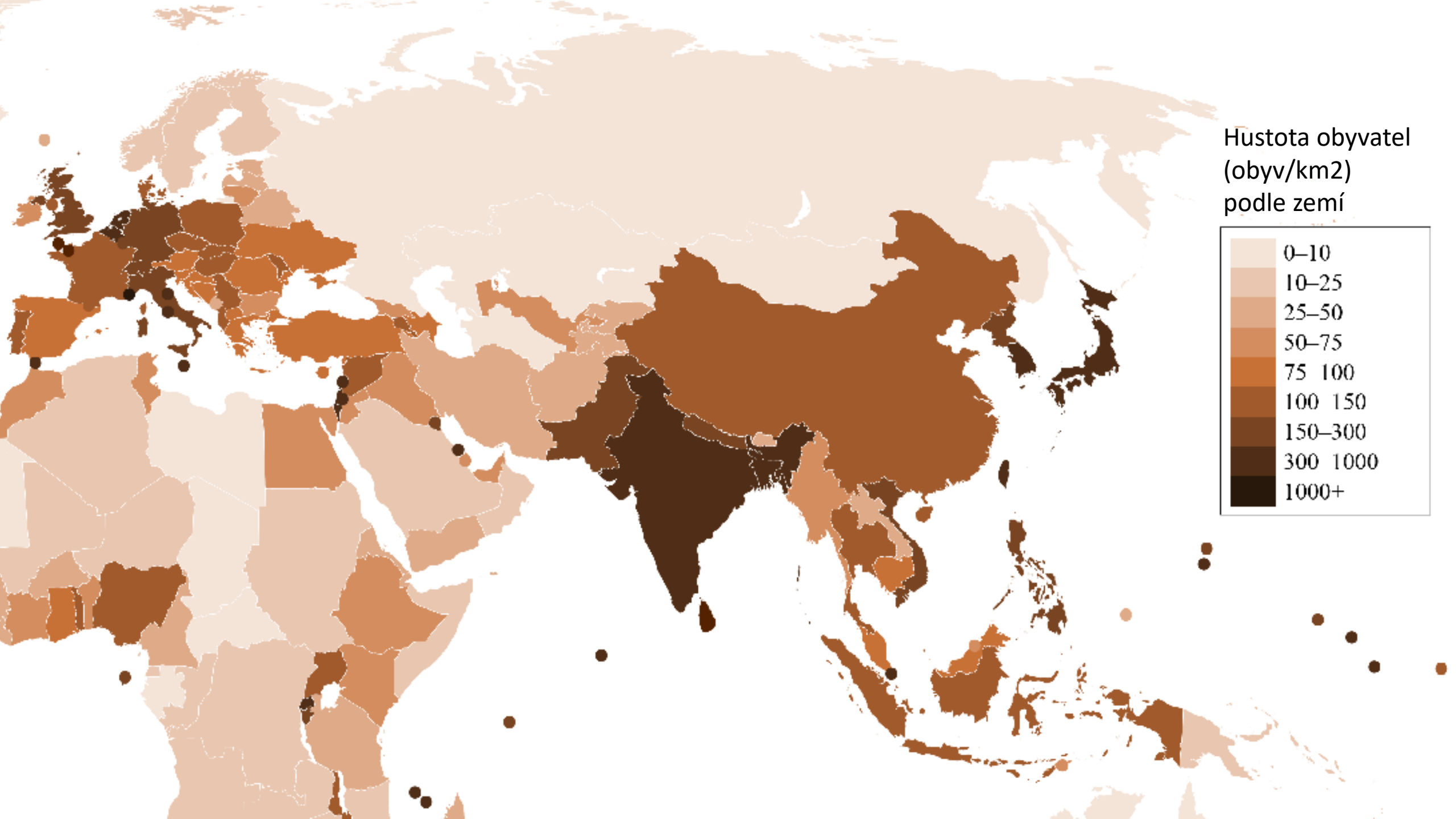
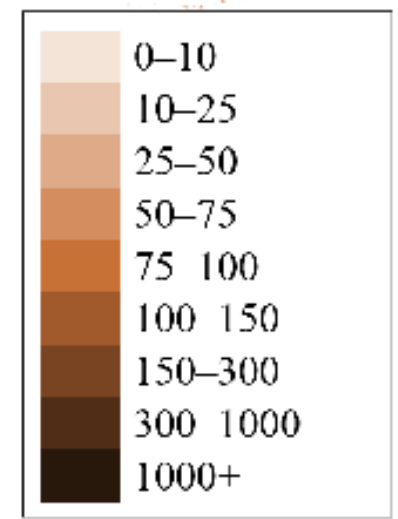
Hustota zalidnění

- Extrémní rozdíly dány značně odlišnými klimatickými a orografickými podmínkami
- 70% populace žije na 10% plochy, více jak $\frac{3}{4}$ území je prakticky neobyvatelné
- Monzunová Asie (Indo-ganžská nížina, Východní Čína, ostrov Jáva, Japonsko, Filipíny) – 2,9 mld.
- Západní Asie (Malá Asie, Středomoří, Mezopotámie) – 200 mil.

Hustota obyvatel (obyv/km²)

Hustota obyvatel
(obyv/km²)
podle zemí

Peking (Čína) – 19 milionů

V Asii jsou největší města světa!

Tokio (Japonsko) – 38 milionů obyvatel

Dillí (Indie) – 25 milionů

Šanghaj (Čína) – 23 milionů

Ósaka (Japonsko) – 20 milionů

Mongolsko

Sibiř

Korea

Jižní x Severní

Japonsko

Čína

Filipíny

Steven Gimstead

Vietnam

Borneo

Laos

Bangladéš

Indie

Afghanistan

Iran

Irak

Turecko

Izrael

Náboženství

Velmi různorodé

Asie je kolébkou všech světových náboženství – dnes většina náboženských konfliktů světa

Islám – Západní a Střední Asie, Indonésie,
Bangladéš

Hinduismus – Indie

Konfucianismus – Čína, Korea

Křesťanství – jen Filipíny a Rusko, komunity v Indii,
Japonsku

Judaismus – Izrael

Náboženské konflikty – Kašmír, Srí Lanka, Izraelsko-arabské, Kurdové, Arméni, Čečensko, Filipíny, Timor

O islámu

- nejmladší světové náboženství
- monoteistický religiózní systém
- ISLÁM = mír, odevzdání se (do vůle boží)
- arabský kořen slm: všechny výrazy ve smyslu být bezpečný, zdrav, svolit a předat
- 1,6 miliardy věřících (23 % obyvatel světa)
- druhé nejvýznamnější náboženství podle počtu věřících (a pravděpodobně největší podle počtu „praktikujících“ věřících)
- v 57 státech světa mají většinu
- Arabové tvoří 20 % muslimské populace světa
- Pouť do Mekky (posvátné místo Islámu)
- Zákaz konzumace alkoholu!

Hinduismus

- Hinduismus je po křesťanství a islámu třetí nejrozšířenější náboženství na světě, které má téměř jednu miliardu následovníků. Je to označení pro tradiční indický filosofický a náboženský koncept založený na historických duchovních praktikách, které jsou součástí životního stylu.
- Hinduismus převládá mimo Indii také v Nepálu a na Mauriciu, významné menšiny najdeme v Bangladéši (9,35%), na Srí Lance (9,3%), na Réunionu, v Surinamu, Guyaně, Malajsii, na Fidži (47%), Trinidadu a v Jihoafrické republice, kam se indiští hinduisté stěhovali v rámci Britského impéria, dále v Indonésii (především na ostrově Bali), v Pákistánu (kde jsou terčem stále častějších útoků ze strany islamistů)
- Poměrně starou a důležitou myšlenkou je nauka o reinkarnaci (v plné šíři se objevuje už v Upanišadách). Lidská duše se podle ní po smrti znovu narodí do jiného těla. Kde a v jakých podmínkách se narodí určuje tzv. karmanový zákon (od karman = čin). Člověk si svými činy vytváří buď dobrou nebo špatnou karmu, která se postupně hromadí a projevuje se v tomto a příštích zrozeních.

Uspořádání společnosti

Často zaměňované pojmy jsou varna a kasty. Původně byla varna a kasta definována vlastnostmi a činnostmi[12], ale později začala být příslušnost definována pouhým narozením (děděna po rodičích) a do konce života se neměnila (bylo možné jen klesnout).

Obyvatelstvo se dělí na čtyři varny (stavy, třídy, někdy nesprávně kasty) + nedotýkatelní (dříve nedotknutelní), kteří se nacházejí mimo varny. Kasta (džáti, dosl. „zrození“, významem rod nebo původ) je podrobnější rozdělení jednotlivých varen a dělí obyvatelstvo podle povolání na kasty hrnčírů, kasty hudebníků, atd.

Konfucionismus

je čínský filosofický směr, který se vyvinul z učení čínského mudrce Konfucia. Je to ucelený systém morálky, sociálních, politických a náboženských myšlenek, které mají markantní význam na vývoj čínské civilizace ještě do 21. století.

Konfucianismus chápe tao (=cesta) jako cestu člověka a společnosti. Zdůrazňuje tedy lidské jednání, které ovšem nesmí být v rozporu s vůlí nejvyššího božstva (Nebes). Do popředí staví rozum, odpovědnost, pozitivní postoj ke světu, ale i podřízenost řádu. Vytváří model společnosti založené na vzoru patriarchální rodiny.

Zvyky

Výchovu dětí dělí konfuciánci dle pohlaví. Chlapci se učí psát, počítat a recitovat Hovory. Dívky se učí domácím pracím a čtou Životopisy obdivuhodných žen a jiná díla. Dnes se výchova samozřejmě sjednocuje. Během chlapcova patnáctého až dvacátého roku se konal obřad, při kterém chlapec dostal dospělé jméno a vybral si svého kmotra. Poté se rodina odebrala domů, kde oslavy pokračovaly a kmotr byl vzácným hostem.

U dívky probíhal obřad podobně, ale pořádal se zpravidla při jejích zasnubách. Většinou ovšem neměl ani snoubenec ani snoubenka právo na volbu svého partnera, vztahy byly domlouvány rodiči. Novomanželka se poté přestěhovala k manželovi a rodiče zůstali se synem tedy po celý život. Pokud zemřel člen rodiny, bylo třeba uspořádat přísně stanovený pohřební rituál. Pokud byli blízcí v cizině, museli se ihned vrátit.

Po dobu truchlení (což byly obvykle tři roky) museli nosit všichni blízcí speciální šaty. Tělo mrtvého bylo umyto a oblečeno, do úst mu vložili příbuzní rýži. Poté se tělo nechalo tři měsíce před domem, kam ostatní přinášeli dary duši zesnulého. Pokud byl navíc zesnulý hlava rodiny, nahradil ho jeho mužský potomek a jeho jméno bylo napsáno na keramickou destičku a vloženo do domácí svatyně ke jménům ostatních předků. Syn pak chodil každý den obětovat předkům a radil se s nimi o důležitých událostech v rodině. Většina těchto zvyků existovala nebo se vyvíjela v Číně již dávno před Konfuciem, ten je ovšem popsal a kanonizoval.

Křesťanství

Křesťanství se zrodilo v západní části Asijského kontinentu (konkrétně v Palestině, v prostředí judaismu) a první křesťanské obce byly v Asii (např. v Jeruzalémě či Antiochii),^[1] ale v průběhu historického vývoje mnohé křesťanské komunity v Asii zanikly (např. v období expanze Islámu) či nenabývaly většího významu (např. v případě křesťanských nestoriánských církví v Indii, Číně či Mongolsku^[2]), takže v současné době (2018) je zastoupení křesťanství v Asii v porovnání s hinduismem, islámem či buddhismem jen skromné.^[3] Nicméně křesťanské církve v Asii zaznamenávají nárůst členů.

V současné době existuje šest asijských či částečně asijských států, v nichž dominuje křesťanské vyznání:

Filipíny, Východní Timor, Arménie, Kypr, Gruzie a Rusko. Výrazný je podíl křesťanů v Jižní Koreji, kde již těsně převýšil počet stoupenců tradičního buddhismu (většina obyvatel je však spíše agnosticky zaměřena), a v Libanonu.

Od 16. století vysílala římskokatolická církev misie do Afriky a Asie.^[4] V 18. století se hodně rozšířily misie pravoslavné církve na Sibiř a jiná různá místa.^[4] Misie někdy využívaly imperiálních výbojů (jako smluvních přístavů v Číně), mnohé misie předcházely imperiální expanzi ke konci 19. století.^[4]

V současnosti roste rychle počet křesťanů v Číně; některé odhady předpokládají, že kolem roku 2050 by Čína mohla mít druhou největší národní populaci křesťanů (po Spojených státech amerických).

Judaismus

Judaismus je termín, který označuje (zhruba od 19. století) náboženství [židovského](#) národa – Izraele

Judaismus byl od svého vzniku a stále silně je spojen s *Izraelem*, původně [izraelskými kmeny](#), posléze izraelským národem.

Výraz *Židé* proto označuje příslušníky *vyvoleného národa*, kteří jsou vyznavači židovského náboženství, judaismu. Toto sepětí národa a náboženství přetrvalo i téměř dvě tisíciletí [židovské diaspory](#), kdy Židé žili v uzavřených komunitách jako menšina v zemích, kde většinovým náboženstvím bylo nejčastěji [křesťanství](#) nebo [islám](#), tedy náboženství z judaismu vycházející.

Těsná vazba židovského národa a jeho náboženství se začala uvolňovat v [19. století](#) v důsledku poklesu významu náboženství – [sekularizace](#) společnosti. Tyto tendence se projevovaly jednak [asimilací](#), tedy splýváním jednotlivých Židů s národy hostitelských zemí, jednak pod vlivem [nacionalismu](#) novým chápáním židovského [národa](#), které již nebylo založeno na náboženství. Důsledkem druhé tendence byl vznik [sionismu](#), snahy o založení vlastního [národního státu](#).

Založení Izraele a vznik nezávislého státu po 2. sv válce včetně všech politických důsledků pro vývoj zemí na Blízkém východě.

Judaismus je monoteistickým náboženstvím, tzn. že uctívá jediného Boha. Uctívání jiných bohů je zapovězeno, stejně jako uctívání soch, jiných předmětů či míst nebo přírodních úkazů.

Z judaismu přímo vycházejí dvě největší světová náboženství, křesťanství a islám. Protože obě náboženství stejně jako judaismus označují za svého „prapůvodce“ Abraháma, jsou někdy tato náboženství označována jako abrahámovská.

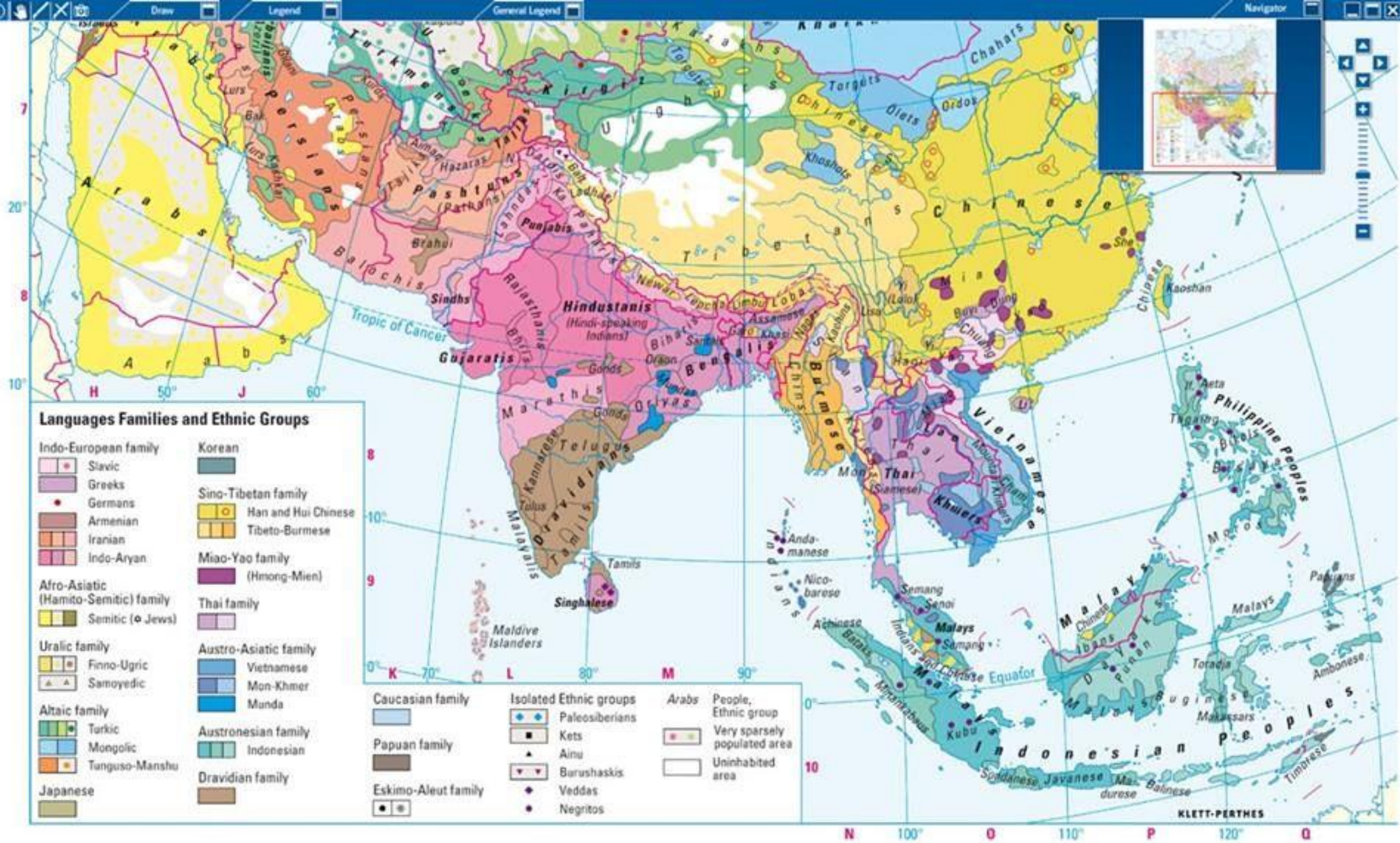
Vztah judaismu a křesťanství prošel velmi komplikovaným vývojem. Křesťanství samo sebe považuje za pokračovatele a mnohdy i za nástupce judaismu a Nový zákon za naplnění Starého zákona

Podobně jako v případě křesťanství, i s islámem má judaismus komplikovaný vztah. Ačkoli se Mohamed považoval za nástupce Mojžíše i Ježíše a islám uznává starozákonní i novozákonní postavy za proroky a byli to právě Židé, u nichž Mohamed hledal oporu pro své učení, Mohamedův nárok na prohlášení se poslem Božím (rasúl l-Iláh) byl Židy odmítnut a Židé (i křesťané) zdůrazňují rozpory mezi učením Koránu a Bible.

Na rozdíl od křesťanství je ale islám považován Židy za plně monoteistické náboženství.

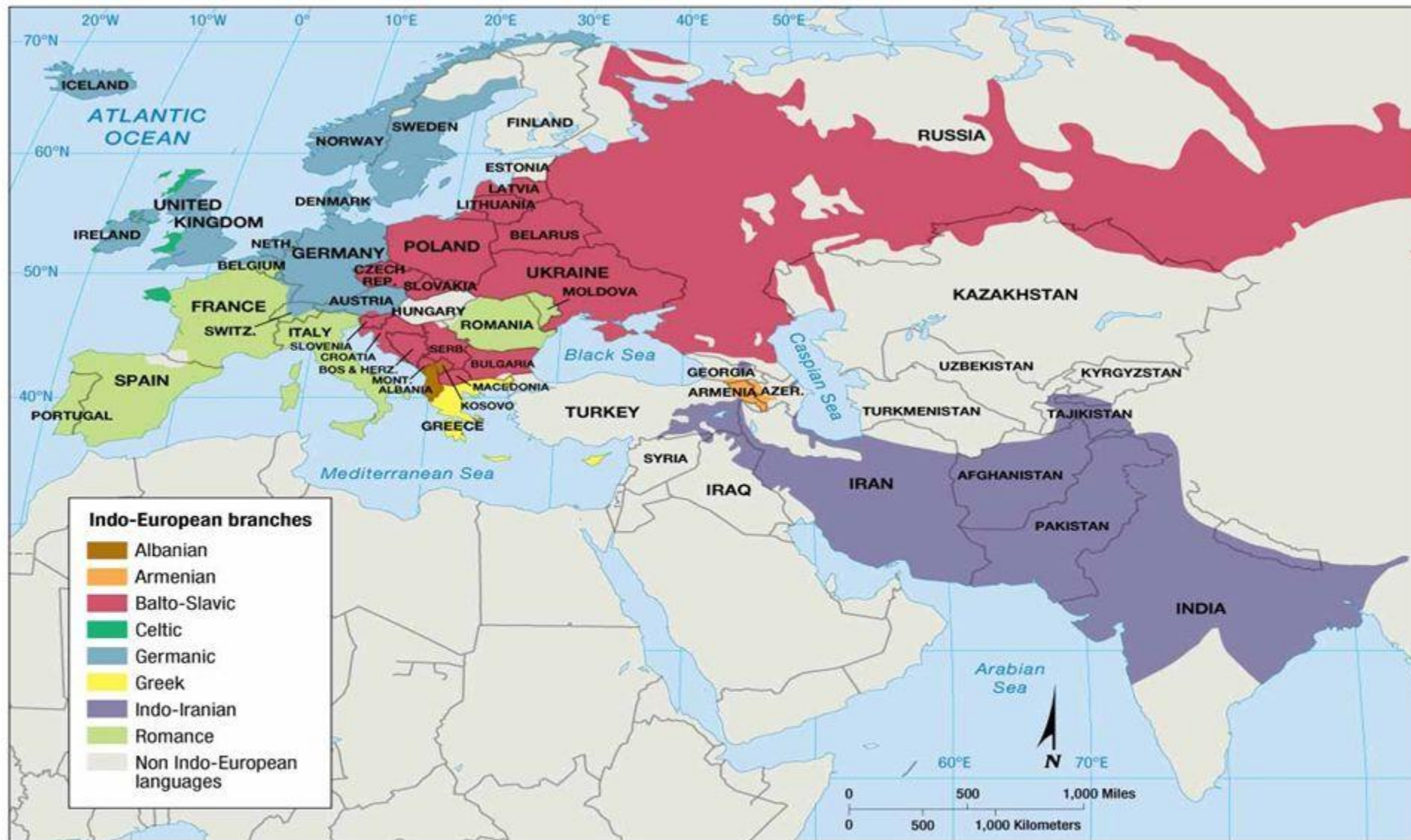
Jazyky

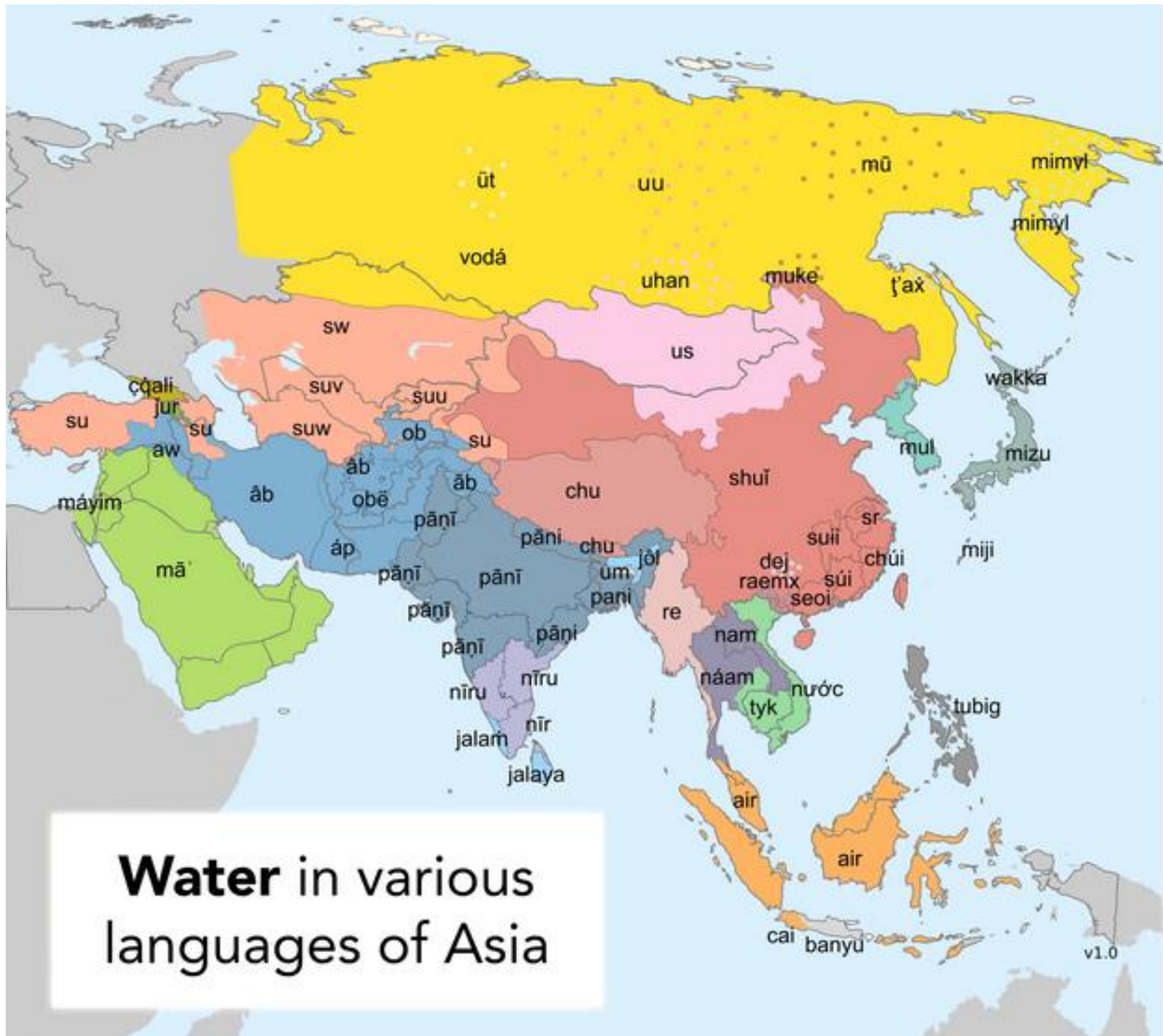
Jazyky – jejich rozšíření odpovídá do značné míry náboženským poměrům – viz předchozí mapa jazyků a náboženství

Indo evropská jazyková skupina – rozšíření některých jazykových skupin napříč oběma kontinenty
(také slovanské jazyky v Rusku)

Příklad: Jižní a Severní Korea – dvě země dlouhodobě oddělené neprostupnou hranicí, ale etnicky, jazykově, kulturně i geneticky shodné... Trvá od 50. let po válce v Korei

BRANCHES OF THE INDOEUROPEAN LANGUAGE FAMILY Most Europeans speak languages from the Indo-European language family. In Europe, the three most widely used branches are Germanic (north and west), Romance (south and west), and Slavic (east). The fourth major branch Indo-Iranian, clustered in southern and western Asia, has more than 1 billion speakers, the greatest number of any Indo-European branch

- From Proto-Turkic *sib ("water").
- From Proto-Kartvelian *cqal- ("water").
- From Old Armenian, possibly from Proto-Indo-European *yuHr- ("water").
- From Proto-Semitic *ma'-/*may-, from Proto-Afro-Asiatic *ma'- ("water").
- From Proto-Indo-Iranian *Hap-, from Proto-Indo-European *h₂ep- ("water").
- From Sanskrit pāṇiya ("water, drink").
- From Sanskrit jalá, from Proto-Indo-Aryan *jala ("water").
- From Proto-Dravidian *nīru ("water").
- From Proto-Slavic *voda, from Proto-Balto-Slavic *wandō, from Proto-Indo-European *wódr ("water").
- From Proto-Uralic *wete. Possible loan from Proto-Indo-European *wódr ("water"), replacing native *šäčä.
- From Proto-Mongolic *usun ("water").
- From Proto-Manchu-Tungusic *mu(r/n)i ("water").
- From Proto-Chukotko-Kamchatkan *iməl ("water").
- From Old Japanese mi¹du ("water").
- From Proto-Korean *mir ("water").
- From Old Chinese *s.tur?, from Proto-Sino-Tibetan *tujH ("water").
- From Proto-Tibeto-Burman *twij, from Proto-Sino-Tibetan *tujH ("water").
- From Proto-Tibeto-Burman *lwi(j) ("flow, stream").
- From Proto-Tai *C.nam^c ("water").
- From Proto-Austroasiatic *ɗaak, ("water").
- From Proto-Malayic *air, from Proto-Malayo-Polynesian *wahiR ("water").
- From Old Tagalog *tubiR ("water").
- Unknown.

Water in various languages of Asia

Zástupné války

Po 2. sv. válce v rámci „Studené války“ spolu soupeří mocnosti v takzvaných zástupných válkách. Nejde o přímý střet, ale podporu některé z nepřátelených stran. USA a záp. Evropa podporuje demokratické režimy, SSSR a Čína socialistické/komunistické.

Např.

Korea

Vietnam

Afghanistan

Nábožensky motivované války – například Izrael

do r. 1917 byla Palestina součástí Osmanské říše, od r. 1917 britské mandátní území, slib samostatnosti pro Židy a Palestince byl ale odkládán až do konce 2. sv. války ...

po celé meziválečné období rostlo napětí mezi Židy a Araby díky rostoucímu přistěhovalectví a tlaku na půdu ...

Britové zakázali přistěhovalectví, ale to pokračovalo ilegálně
Izraelsko arabský konflikt

Po 2. sv válce vznik státu Izrael – na úkor arabských komunit

14. 5. 1948 – vyhlášení samostatného židovského státu, nebyl uznán Palestinci, první otevřený arabsko-izraelský konflikt

Vyhnání Arabů mimo území Izraele. Podobně Židé vyhnáni z okolních arabských zemí...

Okolní arabské státy ve válečném stavu s Izraelem.

Napětí mezi nimi do dneška

Ekonomicky motivované války – Perský záliv (ropa)

Válka mezi Irákem a Iránem v 80. letech (1980-1988). Irák napadl Irán – oficiálně spory o historicky nedořešené území. Ale neoficiálně motivované ekonomicky (ropou). Po počátečních úspěších Iráku přebírá iniciativu Irán a zatlačuje Irák zpět.

Útoky na irácké tankery s ropou, výrazné omezení exportu. V ten moment to začíná zajímat světové mocnosti, které to začíná finančně ovlivňovat

Odhaduje se až 1.5 mil obětí. Válka nemá vítěze, končí „remízou“. Obě země výrazně finančně a ekonomicky vyčerpané. Irák si stihl vybudovat silný zbrojní průmysl (proti Iránu mu pomáhali západní státy).

Srpen 1990 – **Válka v Zálivu** – Irák zaútočil a obsadil Kuvajt. Snaha ovládnout ropná pole a přístup k Perskému zálivu. USA + západní země se snaží tomu zabránit. Sadám Husajn (prezident Iráku) při ústupu z Iráku nechá zapálit nebo zničit Kuvajtské ropné vrty – ekologická katastrofa... Husajn nakonec

Koloniální mocnosti v Asii

Jižní a jihovýchodní Asie byla před 2. sv válkou oblastí ovládanou koloniálními mocnostmi (např. Británie, Francie, Nizozemsko)

Po 2.sv válce snaha o samostatnost. Různý průběh v různých částech Asie

Indie, dlouhodobě pod správou Británie. Nenásilné protesty a demonstrace. Politický nátlak na Británii, nakonec relativně bezproblémové předání moci místním indickým elitám (Ghándí)

JV Asie – silné boje mezi Francouzi, Nizozemci a místní populací

Proč existovaly kolonie? Západní mocnosti využívaly jejich přírodní bohatství (odvážely Suroviny, zemědělské plodiny) a zároveň to byl trh pro výrobky vyráběné v domovské zemi. Tj. z kolonie odvezly materiál, zpracovaly a následně dovezly hotové výrobky a prodaly.

